

*Hugo Claus: Deze drie mannen
moesten de
heilige drievuldigheid uitbeelden*

'De mens is naakt, God is dus naakt'

Van onze correspondent
LOUIS VELLEMAN

Auteur Hugo Claus had vrijdag naar Congo zullen vertrekken. Maar nu hij wegens schennis der openbare zeden veroordeeld is tot vier maanden gevangenisstraf en tienduizend frank boete, heeft de Congolese regering met grote spoed zijn visum ongeldig verklaard. De reis van een maand, samen met fotograaf Ed van der Elsen, gaat dus niet door.

Van dit vonnis van rechter Soenens uit Brugge is de hele en halve literaire wereld der Lage Landen ietwat groggy. Claus krijgt dus sympathiebetuigingen uit Amsterdam, Londen, Parijs, Gent, Brussel, Londen, Hilversum en andersoortige plaatsen waar bekenden wonen. Claus immers is veroordeeld wegens het uitbeelden tijdens een voorstelling in Knokke, op 30 december 1967, van 'de heilige drievuldigheid' door drie onbekende, maar dan ook geheel naakte heren.

'Dit optreden had niets met erotiek te maken'

Noemaal

Hugo Claus zaterdag. Hij is hier terecht, en vormt een maan, voortdurend plus een geïsoleerd. Dat is nu, gereïtiseerd van de hun psychologie natuurlijk. Maar ze hebben kennelijk gedacht. We zijn hier te praten. Maar ze hebben een afzicht. Wezen, verbeeld. En schijnt gezien. Dat is dat wel normaal. Noemaal, dan binnen de structuur van een abstracte maatschappij. Ze hebben het die extra kwalijk genomen, dat ik heb willen provoceren. Maar om het even, wel kunststuk dat deze naam verdient, provoceert. Bovendien, het was een experimenteel festival.

Volgens Claus is zijn voorbeeld onderdeel van een ontwikkeling in België. Er is bij de heren van het gezag een collectieve paniek aan de hand. Een hysterische reactie van reactionaire krachten, die duidelijk in een neurose komen en die menen: dit moeten we onmogelijk maken. En dan gaat het in mijn geval niet om het naakt van drie mannen. Welnee. Het gaat erom dat de drie mannen de heilige drievuldigheid moesten uitbeelden. Dat is God. Ik ben alleen op papier veroordeeld wegens schennis der openbare zeden. In werkelijkheid wegens blasfemie, godslastering.

'Zit, de katholieke kerk er dus achter?'

Claus: 'Daar heb ik geen bewijs voor. Maar ik geloof het wel.'

Beschouwt hij een dergelijke zeer

zware straf (zwaar, gezien de gepiegd daad), als een rem op de produktiviteit en creativiteit van hemzelf en zijn collega's?

Claus: 'Natuurlijk niet, integendeel. Dit helpt mij te zien door welke gevaarlijke krankzinnigen wij geregeerd worden. Dit optreden had niets met erotisch te maken. Het was een theologisch concept. De drievuldigheid verbeeldt God. God heeft de mens gemaakt naar zijn evenbeeld. De mens is naakt. God is dus naakt. Het is de schande van onze beschaving, dat we erotisch en naaktheid aan elkaar hebben gekoppeld.'

Men staat in België een vergaande striptease in allerlei etablissementen wel toe?

Claus: 'Juist. Want die brengt geld op. Men staat alles toe wat past in een corrupte maatschappij.'

Vindt hij België achtergebleven in de moderne opvattingen over wat wel en wat niet kan op toneel, in film, in literatuur?

Claus: 'Heel sterk achtergebleven. En dat vind ik vreselijk. Maar ik woon hier opzettelijk en ik blijf hier. Ik wil niet superieur afstand nemen van België, maar ik heb hier een taak. Dit vormis bewijst het.'

HEKSENJACHT

Voor Hugo Claus is het niet leuk dat hij in België woont; voor België is het misschien zo kwaad nog niet. Wanneer daar drie blote heren voldoende zijn om een schrijver vier maanden in het hok te stoppen, dan valt er enig zendingswerk te verrichten. Of missiewerk, waarvoor een beroep gedaan kan worden op enkele goede katholieken uit Eindhoven. Bezoekers bij voorbeeld van de schouwburg aldaar, die op 6 januari twee peodelnaakte meisjes voorgeschooteld kregen en zich niet aangestoten verklaarden. Waaruit de Nederlandse justitie lang niet onzinnig concludeerde dat er dan ook niets te vervolgen viel.

De vertoning van Mariken van Nieumeghen met blote Drievuldigheid in Knokke leverde evenmin protesten op uit het publiek. Vervolg werd pas ingesteld toen een weekblad er een rel van maakte. Daarmee heeft de Belgische rechtspraak een gans nieuw delict ingevoerd: aanstoot-van horen-zeggen.

En was het dan geen provocatie? Natuurlijk. Daar geeft de toestand in

Vlaanderen aanleiding toe. Het parket van Brugge heeft een reputatie opgebouwd van vurige ijver in huiszoekingen bij schrijvers, het doorsnuffelen van privé-correspondentie en het vlooiën naar pornografie en prikkelende prenten, waaraan Rubens met zijn weelderige naakten blijkbaar alleen ontsnapt omdat hij al eeuwen dood is.

Dat wordt door veel kunstenaars ervaren als een heksenjacht. Wie daarin verandering wil brengen provoceert. En wie dat woord vervelend vindt, mag zeggen dat Claus een proefproces heeft uitgelokt. Dat is een vaak gehanteerd toetsmiddel.

De rechtbank van Brugge conformeert zich nu aan het klimaat van deze heksenjacht, die de steun zoals niet de stimulansen krijgt van een bigot soort katholicisme, dat in België nog heel wat lakens heeft uit te delen. Misschien zijn er theologen onder, die kunnen aantonen dat de Heilige Drievuldigheid een broek draagt. In dat geval zullen we Claus tegenwerpen dat zijn kostumering niet deugde.